
Aan de leden van de gemeenteraad van Opsterland

Betreft: Duurzaam pachtbeleid en regulering van bestrijdingsmiddelen

Datum: 11 juni 2025

Inleiding

Geachte raadsleden,

Mijn naam is Japke Weij, en ik ben als bezorgde inwoner van de gemeente Opsterland betrokken bij de werkgroep **Skjin Fryslân**. Ons doel is het bevorderen van een schone en gezonde leefomgeving voor mens, dier en natuur — nu en in de toekomst. Wij zetten ons in voor het beperken van het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen.

Aanleiding: Lelieteeft en pachtbeleid

Met deze brief wil ik uw aandacht vragen voor het huidige pachtbeleid van de gemeente Opsterland in relatie tot de problematiek rondom de lelieteelt. Het besluit tot grondaankoop bij Selmien biedt volgens ons een belangrijke kans om dit beleid te herzien en hierin duidelijke **duurzaamheidseisen** op te nemen, specifiek gericht op het **gebruik van bestrijdingsmiddelen**.

De lelieteelt staat landelijk onder druk vanwege het intensieve gebruik van chemische middelen. Ook in Opsterland is dit een actueel onderwerp. Als werkgroep zijn wij daarom tevreden met het gemeentelijke besluit om het verbod op lelieteelt te handhaven en het bezwaarschrift ongegrond te verklaren. Toch is er ruimte om het beleid **duidelijker en effectiever** te maken voor zowel boeren als burgers.

Bijeenkomst en handleiding: Concrete handvatten voor beleid

In februari organiseerden wij een goedbezochte informatiebijeenkomst voor raadsleden, Statenleden en andere belanghebbenden. Centraal stond de rol van de overheid in het beschermen van de volksgezondheid en het voorkomen van verdere aantasting van natuurwaarden.

Tijdens deze bijeenkomst hebben wij gewezen op de **Gemeentelijke handleiding Regulering Bestrijdingsmiddelen**, ontwikkeld door **Urgenda** en **Natuur & Milieu**. Deze handleiding biedt praktische handvatten om via **pachtbeleid** effectief te sturen op het gebruik van chemische middelen.

Mogelijkheden binnen het pachtbeleid

De handleiding laat zien dat gemeenten — naast regelgeving via het omgevingsplan — ook via privaatrechtelijke pachtovereenkomsten eisen kunnen stellen aan duurzaamheid en milieuvriendelijk telen. Voordelen van deze aanpak zijn:

- ✂ **Snellere handhaving** via het privaatrecht.

✂ **Invulling van duurzaam beleid** via selectiecriteria bij pachtuitgifte.

✂ **Lange termijn duidelijkheid** voor boeren die willen investeren in duurzame teelt, bodemverbetering en innovatieve gewassen.

Een voorbeeld hiervan is het bevoordelen van agrariërs met een duurzaamheidscertificaat door hun bod fictief te verhogen bij de gunning. Hierdoor komt de nadruk te liggen op **kwaliteit in plaats van alleen pachtprijs**.

Bijdrage aan klimaatdoelen en biodiversiteit

Een dergelijk pachtbeleid sluit aan bij de **Europese klimaatdoelstellingen**, waarin is bepaald dat in 2030 ten minste **15% van de landbouwgrond biologisch** moet zijn. Op dit moment is dat in Nederland slechts 4,7%.

Gemeenten zoals **Heerenveen, Leiderdorp, Heusden en Eersel** hebben al stappen gezet richting duurzaam pachtbeleid. Ook provincies als **Drenthe** en **Noord-Brabant** nemen via hun verordeningen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefomgeving.

Voorbeeld gemeente SudwestFryslan:

In de gemeente SWF heeft het college op 25 mei 2021 een nieuw pachtbeleid geformuleerd met als doel om in het landbouwgebied de natuurlijke waarden en de biodiversiteit te versterken, de bodem- en milieukwaliteit te verbeteren en te zetten op duurzaam gebruik van de grond. Om deze doelstelling te bereiken worden er extra pachtvoorwaarden opgenomen in de pachtovereenkomsten. In ruil voor de beperkte voorwaarden ontvangt de pachter een korting op de pachtprijs.

De korting bedraagt voor:

- kansrijke weidevogelgebieden 40 %;
- voor overige graslandpercelen 10 %;
- voor bouwland 20 %.

De gemeente SWF zet zich in voor een duurzame relatie met een pachter. Een voortdurend gebruik en een duurzame relatie met een pachter zorgt ervoor dat een pachter investeert in het pachtperceel, de voorwaarden naleeft en het bodemleven verbetert. Een bestaande pachtovereenkomst, die afloopt en kan worden verlengd of opnieuw in gebruik kan worden gegeven, wordt in eerste instantie opnieuw aan dezelfde pachter aangeboden. Voor geheel nieuw in pacht uit te geven percelen, inclusief percelen waarbij de pachtovereenkomst op verzoek van de pachter (tussentijds) is beëindigd, volgt de gemeente de Didam-procedure (openbaar aanbieden).

Afsluiting: Oproep aan de raad

Tot slot wil ik benadrukken dat een helder en toekomstgericht pachtbeleid niet alleen in het belang is van onze gezondheid en natuur, maar ook van de gemeente zelf. Het voorkomt onduidelijkheid en

daarmee kostbare juridische procedures.

Mijn verzoek aan u is om de aanbevelingen uit de handleiding Regulering Bestrijdingsmiddelen op te nemen in het pachtbeleid van de gemeente Opsterland. Zo zorgen we samen voor een duidelijke koers en een gezonde leefomgeving voor iedereen.

Handleiding Regulering Bestrijdingsmiddelen (Urgenda & Natuur & Milieu):

<https://www.urgenda.nl/wp-content/uploads/2024/12/Gemeentelijke-handleiding-Regulering-Bestrijdingsmiddelen-NatuurMilieu-Urgenda.pdf>

https://www.biojournaal.nl/article/9729972/zet-de-pachtprijs-op-de-tweede-plaats/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=landscoop_mei_2025&utm_term=2025-06-11

Met vriendelijke groet,

Japke Weij

Teamlid Werkgroep Skjin Fryslân

Opsterland, 11 juni 2025